

ELEKTRİK İÇ TESİSLERİ YÖNETMELİĞİ VE TEKNİK UYGULAMA SORUMLULUĞU (TUS) ÜZERİNE - 1

M. Sıtkı CİÇDEM / EMO Ankara Şube
Yönetim Kurulu Yazman üyesi

Elektrik Mühendisleri Odası olarak yaklaşık on yıldır "ELEKTRİK İÇ TESİSLERİ YÖNETMELİĞİ"TM, günümüz koşullarına uygun, ihtiyaçlara cevap verebilecek, çağdaş bir yönetmelik haline getirmenin mücadelesini vermekteyiz.

1980'li yılların ikinci yarısında Odamız ve Prof. Dr. Turgut TÜFEKÇİ'nin ortak girişimi ile başlatılan yeni bir "ELEKTRİK İÇ TESİSLERİ YÖNETMELİĞİ" oluşturma çalışma, çok kısa süre içerisinde konunun ilgisi diğer kamu ve özel sektör kuruluşları ile üniversiteler tarafından da olumlu karşılanarak desteklendi.

Bu çalışmalar sonucunda oluşturulan taslak yönetmelik; Ankara'da Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yetkililerinin başkanlığında, TEDAŞ Genel Müdürlüğü, BAŞKENT A.Ş. Genel Müdürlüğü, Elektrik Mühendisleri Odası ile Türkiye Elektrik Elektronik ve Benzerleri Teknisyenleri Esnaf ve Sanatkarları Federasyonu temsilcilerinden oluşan bir komisyonda yeniden değerlendirildi. Ayrıca Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Yüksek Fen Heyeti

Başkanlığı'nın da görüşleri alınarak, Bakan imzası ile yayınlanacak duruma getirildi.

Bu durumda üç seneye yakın bir süre Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nda yayımlanmadan bekletilen yönetmelik, 30 Kasım 1995 tarih ve 22479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Ne olduysa bundan sonra oldu!...

Yönetmeliğin Resmi Gazete'de yayımından hemen sonra Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı olan Sn. Hüsnü DOĞAN'ın, göreve başlar başlamaz ilk uygulaması ile üzerinde uzun yıllar çalışarak yayımlanan "ELEKTRİK İÇ TESİSLERİ YÖNETMELİĞİ"nin en önemli maddelerinin (5. 7. 11. 15. 19. ve 52. maddenin "c" fıkrasının "viii" bendi) yürütülmesini, 22 Mart 1996 tarih ve 120 sayılı Bakan Olur'u ile durdurmak oldu. Gerekçe olarak; Türkiye Elektrik Elektronik ve Benzerleri Teknisyenleri Esnaf ve Sanatkarları Federasyonu temsilcilerinin, (kısaca "Fen Adamları" diye tanımlanıyor) "yetkilerinin kısıtlandığı" savıyla Bakanlığa yaptıkları müracaatı gösterdi. Ayrıca sorunun federasyon

tarafından yargıya yansıtıldığını belirterek. Danıştay'ın konu ile ilgili vereceği karar doğrultusunda işlem yapılacağını vurguladı.

Sırf "Fen Adamları" mağdur olmasın diye, Danıştay'a açılan dava sonucunun beklenmesi kararını alan Bakan Sn. Hüsnü DOĞAN, yaptığı işin hukuk ile bağdaşıp bağdaşmadığını Bakanlık Hukuk Müşavirliğine bile sorma zahmetine katlanmadı. Fen Adamları'na karşı gösterdiği hassasiyet ve yaklaşımı, konunun hukuksal boyutuna da yansıtılmış olsaydı; Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren bir yönetmeliğin, yine aynı şekilde yürürlükten kaldırılabileceğini. Bakanlık Hukuk Müşavirlerinden öğrenilirdi.

Fen Adamlarının istemi doğrultusunda. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanının "yaptım oldu" mantığı ile yürütmesi durdurulan yönetmelik maddeleri hakkında Danıştay, 05 Temmuz 1996 tarih ve 1996/2039 sayılı tebliğ ile "YÜRÜTMENİN DURDURULMASINA GEREK OLMADIĞI" na dair kararını açıkladı. Danıştay'ın bu karasından sonra Bakanlık, 02 Ağustos 1996 tarih ve 3370 sayı ile "ELEKTRİK İÇ TESİSLERİ YÖNETMELİĞİ" hükümlerinin bütün olarak uygulanmasına yönelik genelge çıkardı.

Bu doğrultuda. Teknik Uygulama Sorumluluğu (TUS)'nun uygulanması ile ilgili sorunların çözümüne ilişkin görüşmelerde bulunmak üzere. Enerji İşleri Genel Müdürü Sn. Mehmet KOYUNCU'nun başkanlığında 10 Eylül 1996 tarihinde, enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığında toplantı düzenlendiğine ilişkin, 02 Eylül 1996 tarih ve 3862 sayılı Bakanlık yazısını aldık. Malesef bu toplantı ve devamında yapılan toplantılarda, yukarıda belirtilen hukuki gerekçeler ve gelişmeler bir kenara bırakılıp, Bakan'ın ismi de kullanılarak (bu aşamada Enerji ve

Tabii Kaynaklar Bakan"ı Sayın Recai KUTAN olmuştur) "Fen Adamlarının mağduriyetinin giderilmesi" gerekçesi ile. "ELEKTRİK İÇ TESİSLERİ YÖNETMELİĞİ"nin bahse konu maddeleri tekrar tartışmaya açıldı.

Üzerinde onca fırtına kopartılan yönetmelik maddelerinden bir tanesi, konutlarda çamaşır makinesi, bulaşık makinesi ile elektrik ocak için üç adet bağımsız priz linyesi tesis edilmesi şartını getirerek, bunların çektikleri elektrik güç değerlerin veriyordu.

Diğer madde ise; yapıların ruhsat ve eklerinin (projelerinin) ilgili kanun, yönetmelik, şartname. Standard, fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapılmasında kamu adına sorumluluk alacak ve denetim yapacak "Teknik Uygulama Sorumlusu (TUS)" aranması şartını getiriyordu.

Bu tartışma sürecinin sonunda, gerek Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Hukuk Müşavirliği'nin gerekse Bayındırlık ve İskan Bakanlığı temsilcileri ile Odamız yetkililerinin haklı itirazlarına rağmen, 25 Ekim 1996 tarih ve 22798 sayılı Resmi Gazete'de "**ELEKTRİK İÇ TESİSLERİ YÖNETMELİĞİ'NİN BAZI MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK**" yayımlandı.

Yapılan bu uygulama hukuka ve yasalara aykırıdır. Şöyle ki;

1-) Değişiklik metninin 2. maddesinde "Denetleme Kuruluşu" adı altında tanımlanan kuruluşlar, 3194 sayılı İmar Yasasının 11. 28. ve 38. maddelerinde yer alan "Fenni Mesul (TUS)" yerine kullanılmak istenmektedir. (İmar Yasası'nın anılan maddelerinde bu görevin mühendis ve mimarlarca yapılacağı özellikle belirtilmektedir. Ayrıca. Danıştay 6. Dairesi'nin 28 Aralık 1994 tarih 1994/64 Esas ve 1994/5094 Sayılı Kararında. "Fenni Mesul (TUS)" görevinin uzmanlık alanlarına göre ayrı ayrı mühendis ve mimarlar tarafından yürütülmesi gerektiği belirtilmiştir.)

Oysa. "Denetim Kuruluşu" adı altında tanımlanan kuruluşların (TEDAŞ Elektrik Dağıtım Müessese Müdürlüğü. TEDAŞ Bağlı Ortaklığı, Görevli Şirket veya Türk Standartları Enstitüsü), kuruluş yasalarında böyle bir görev tanımlaması olmadığı gibi. bu durum 3194 sayılı İmar Yasası'nda yer alan "Fenni Mesul (TUS)" kavramına da aykırıdır.

İmar Yasası'nın yukarıda açıklanan ilgili maddeleri; "Fenni Mesuliyet (TUS)" görevinin, mühendis ve mimarlarca yapılacağını tanımlayarak bu görevi kişilere vermiştir. Halbuki yapılan değişiklik ile aynı görev, Kurum ve Kuruluşlara yaptırılmak istenmektedir. "Denetim Kuruluşu" ile İşletme aynı kuruluş olacağından, ileride herhangi bir sorun olduğunda sorumluluk kargaşası yaşanacaktır.

Değişiklik metninin 2. maddesinde tanımlanan "Denetim Kuruluşu" yine, değişiklik metninin 3.4. 5. 6. 7. ve 9. maddelerinde "Fenni Mesul (TUS)"un yerini almış olup, yukarıda açıklanan gerekçeler aynen bu maddeler içinde geçerlidir.

2) Yönetmeliğin 52. maddesinin (c) fıkrası (viii) bendini değiştiren 12. değişiklik maddesinde, çeşitli elektrikli cihazların güçleri belirtilmiş ancak belirtilen güç değerlerinin Fen Adamları'nın yetki gücünün hesabında dikkate alınmayacağı hükme bağlanmıştır. Bu genel olarak tasarım mantığına aykırıdır. Şöyle ki; bir güç tüketim noktası hem uygulamaya yönelik projede gösterilip, hem de projeyi yapının yetki gücü sınırı göz önünde bulundurulmadan değerlendirilemez. Bu madde ile 11 Kasım 1989 tarihli Fen Adamları Yetki Yönetmeliğinde belirlenmiş yetki sınırları genişletilmektedir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının bu konuda düzenleme yetkisi yoktur. Bakanlık yetkisi olmadığı bir alanda bir takım gizli hükümler aracılığıyla kendini yetkili kılmaya çalışmıştır.

Aslında bugüne kadar yapılmak istenen de, "Fen Adamları'nın çıkarlarının korunması doğrultusunda nasıl çö-

züm buluruz tartışmak olmuştur. Bunu da bizzat o gün görevde olan Bakanlar yapmışlardır. Teknik konulara politik çözümler bularak, bunu nasıl "oy" a çevirebiliriz hesabı içerisinde olanlar; ülkemiz kaynaklarının verimsiz kullanımını, tüketicinin aldatılmasını, yapıların standart dışı kalitesiz malzeme ile yapılmasını baştan kabul ederek benimsemişlerdir.

Buna en somut örneği, "ELEKTRİK İÇ TESİSLERİ YÖNETMELİĞİ"nde yaşanan gelişmeler ile Bakanlığın kendisi vermektedir.

Türkiye Elektrik Elektronik ve Benzerleri Teknisyenleri Esnaf ve Sanatkarları Federasyonunun (Fen Adamlarının), Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı eleyhine Danışta 6. Dairesine açtıkları ve halen devam etmekte olan davanın konusu. Bakanlığın değişikliğe gittiği maddelerle ilgilidir. Bu davada, davalı konumunda olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı davaya verdiği cevapta. Teknik Uygulama Sorumluluğu (TUS) kavramının savunmasını yapmış ve açılan davanın reddini istemiştir.

Görülmekte olan bir dava varken ve bu davaya cevapta önceki düzenleme yönünde savunma yapan Enerji ve Tabii kaynaklar Bakanlığının, nasıl olup da kısa bir sürede görüş değişikliğine gittiği tartışma konusudur.

Sonuç olarak; Avrupa ile entegrasyonu sağlamaya çalışan ülkemizde, 2000'li yıllara girerken hala teknik konulara politik çıkarlar doğrultusunda yaklaşarak, oy kaygısıyla hareket eden siyasiler ve onlara yaranarak koltuk kavgası peşinde olan bürokratlardan, bu konularda sağlıklı çözümler üretmeleri beklenemez.

Elektrik Mühendisleri Odası Yöneticileri olarak bizler; sonuna kadar bu anlayışın karşısında olacağız. Ülkemiz ile ülke insanımızın yararına olacak her türlü teknik ve bilimsel çalışmanın yapılmasının, desteklenmesinin en büyük savunucusu ve takipçisiyiz. Bundan kimsenin kışkırtılması kuru olmasın.